

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 223/2013-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. júla 2013 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészároša o sťažnosti Mgr. Ing. J. S., L., zastúpeného advokátkou JUDr. D. M., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1089/2008 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Mgr. Ing. J. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1089/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1089/2008 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Mgr. Ing. J. S. n e p r i z n á v a finančné zadosťučinenie.

4. Mgr. Ing. J. S. p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 407,58 € (slovom štyristosedem eur a päťdesiatosem centov), ktorú je Okresný súd Pezinok p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. D. M., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 223/2013-25 zo 4. apríla 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Mgr. Ing. J. S., L. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1089/2008 o vzájomnom návrhu doručenom okresnému súdu 31. júla 2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4 C 1089/2008 sa pôvodný navrhovateľ – advokát JUDr. M. K., B. (ďalej len „pôvodný navrhovateľ“), neskôr obchodná spoločnosť E., s. r. o., Česká republika (ďalej aj „navrhovateľka“), proti sťažovateľovi domáhali zaplata sumy 3 528,12 € s príslušenstvom.

Sťažovateľ 31. júla 2008 v uvedenej veci podal vzájomný návrh, ktorým si proti pôvodnému navrhovateľovi uplatnil nárok na zaplatenie sumy 86 854,51 € s príslušenstvom.

Po podaní vzájomného návrhu však pôvodný navrhovateľ doručil okresnému súdu 30. marca 2009 návrh na zmenu účastníka konania na strane navrhovateľa, o ktorom okresný súd uznesením č. k. 4 C 1089/2008-218 zo 6. apríla 2009 rozhodol tak, že pripustil, aby do konania namiesto pôvodného navrhovateľa vstúpila navrhovateľka.

Vzhľadom na túto zmenu v osobe navrhovateľa okresný súd o vzájomnom návrhu sťažovateľa rozhodol uznesením č. k. 4 C 1089/2008-302 z 15. mája 2012 tak, že ho vylúčil na samostatné konanie.

Podľa slov sťažovateľa okresný súd *„nevybavoval veci v tomto konaní dľa poradia, ale konal zjavne svojvoľne a to v rozpore s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR...“*

Porušovateľ bol povinný bez zbytočného odkladu a bez prieťahov konať o vzájomnom návrhu odporcu voči pôvodnému navrhovateľovi... v základnom konaní č. k. 4 C 1089/08 a rozhodnúť o vzájomnom návrhu...

Namietaný súd však namiesto ústavne konformného konania po viac ako 3 a 3/4 roka zjavnej vlastnej nečinnosti vo veci rozhodnutia o vzájomnom návrhu sťažovateľa... rozhodol dňa 15. 05. 2012... o vylúčení vzájomného návrhu odporcu... na samostatné konanie a nezákonne a bez odôvodnenia len v časti istiny vzájomného návrhu bez uplatneného úroku z omeškania...

O príslušenstve pohľadávky sťažovateľa voči pôvodnému navrhovateľovi pozostávajúcom z uplatneného zákonom prípustného úroku z omeškania... nekonal a ani doposiaľ nekoná. Ide o dobu viac ako 4-och rokov od uplatnenia nároku cestou príslušného súdu...

Porušovateľ ku dňu podania sťažnosti aj napriek sťažnosti na prieťahy... v konaní adresovanej predsedovi porušovateľa nevytýčil termín pojednávania o vzájomnom návrhu odporcu... čím potiera v tejto veci právo sťažovateľa na súdnu ochranu a na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov...

Vyššie popísaným konaním porušovateľ predĺžil stav neistoty sťažovateľa o výsledok konania o vzájomnom návrhu..., pričom rozhodnutím iba o istine... a nerozhodnutím o príslušenstve... neprípustne odňal sťažovateľovi legitímnu nádej na rozmnoženie jeho majetku...

Podpredseda Krajského súdu v Bratislave sa stotožnil s právnym názorom sťažovateľa a listom č. k. Spr. 2178/2012 zo dňa 23. 07. 2012... deklaroval, že sťažnosť na prietahy vo veci týkajúcej sa konania o vzájomnom návrhu sťažovateľa v konaní č. k. 4 C 1089/2008 vedenom na Okresnom súde Pezinok, je dôvodná...“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo Mgr. Ing. J. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok č. k. 4 C 1089/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Pezinok v konaní č. k. 4 C 1089/2008 vo veci vzájomného návrhu sťažovateľa zo dňa 31. 07. 2008 sa prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. Mgr. Ing. J. S. sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 4.000,- €..., ktoré je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezů.

4. Mgr. Ing. J. S. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 323,50 €..., ktoré je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť na účet advokátky JUDr. D. M... do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

2. Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. Spr. 3022/2013 zo 4. júna 2013 v spojení s vyjadrením zákonnej sudkyne z 29. mája 2013 a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 24. júna 2013.

2.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

„Sťažnosť sťažovateľa v podstate smeruje voči tomu, že o jeho vzájomnom návrhu, ktorý bol na súd doručený 31. 07. 2008 konal súd až dňa 15. 05. 2012. Podľa názoru

zákonnej sudkyne mohol byť vzájomný návrh vylúčený na samostatné konanie až dňa 15. 05. 2012, v rámci konania nebolo možné o tomto návrhu rozhodnúť nakoľko vzájomný návrh smeroval voči pôvodnému navrhovateľovi. Ide o právny názor zákonnej sudkyne, ktorý ako predseda súdu nie som oprávnený vyhodnotiť. Podľa môjho názoru konala sudkyňa v spise riadne a včas, posúdenie jej konania vo vzťahu k podanému vzájomnému návrhu zo strany sťažovateľa ponechávam na rozhodnutí ústavného súdu...

Zároveň si Vám dovoľujem oznámiť, že netrvám na ústnom pojednávaní ústavného súdu.“

Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení z 29. mája 2013 okrem prehľadu procesných úkonov vykonaných vo veci uviedla:

„... súd o vylúčení vzájomného návrhu mohol rozhodnúť až po právoplatnosti uznesenia o pripustení zmeny navrhovateľa, nakoľko dovtedy nebol dôvod na vylúčenie vzájomného návrhu.

Súd o vylúčení vzájomného návrhu rozhodol na prvom pojednávaní potom ako sa spis vrátil z Krajského súdu v Bratislave.

Proti rozsudku tunajšieho súdu č. k. 4 C 1089/2008-304 zo dňa 15. 05. 2012 podal odporca dňa 31. 07. 2012 odvolanie a spis sa od 10. 08. 2012 nachádza na Krajskom súde v Bratislave.

Na základe... uvedeného možno konštatovať, že v uvedenom súd koná bez prietáhov a v zmysle Občianskeho súdneho poriadku a uvedený postup súdu nie je možné vyhodnotiť ako porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu okrem iného uviedla:

„Sťažovateľ má zato, že postupom zákonnej sudkyne a porušovateľa došlo k porušeniu zásady rýchlosti a zásady hospodárnosti súdneho konania, pretože porušovateľ bol povinný konať a rozhodnúť o vzájomnom návrhu sťažovateľa proti pôvodnému navrhovateľovi JUDr. M. K. ešte v pôvodnom konaní vedenom pod č. k. 4 C 1089/2008

a nie netransparentne a ústavne nekonformne tento návrh vylúčiť na samostatné konanie. Právna vec sťažovateľa mala byť vybavená podľa poradia a malo prednostne rozhodnuté o procesnom návrhu pôvodného navrhovateľa na zmenu účastníka konania na strane navrhovateľa a to aj napriek tomu, že porušovateľ konajúci cestou zákonnej sudkyne mali vedomosť, že pôvodný navrhovateľ tento návrh doručil súdu až s odstupom viacerých mesiacov a predovšetkým až potom ako sťažovateľ doručil súdu vzájomný návrh odporcu smerujúci proti pôvodnému navrhovateľovi JUDr. M. K.

Sťažovateľ má zato a tvrdí, že postupom porušovateľa došlo k neprípustnému zneužitiu procesného práva, čo malo za následok aj porušenie práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a teda v konečnom dôsledku aj vznik neprípustných prietáhov zavinených neefektívnym konaním porušovateľa, porušením zásady rýchlosti súdneho konania, porušenia práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov...

... sťažovateľ zotrváva na tvrdení, že ním podaná ústavná sťažnosť na prietahy v konaní vedenom pod č. k. 4 C 1089/2008 vedenom na Okresnom súde Pezinok je dôvodná a zmysluplná, riadne a náležite odôvodnená, pričom sťažovateľom uplatnená výška primeraného finančného zadosťučinenia v sume 4.000 € je primeraná a spravodlivo požadovaná aj vo svetle aktuálnej judikatúry ESLP ako aj vo svetle iných konaní porušovateľa proti sťažovateľovi. Teda sa nejedná o náhodné konanie...

Sťažovateľ... súhlasí s prejednaním veci bez nariadenia pojednávania...

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v prípade úspešnosti sťažovateľa v tomto konaní mu priznal náhradu právneho zastúpenia aj za úkon právnej pomoci písomné vyjadrenie k stanovisku porušovateľa... spolu... celkovo trovy právneho zastúpenia vo výške 489,07 €.“

3. Ústavný súd tak podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde so súhlasom účastníkov konania upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia,

ktorá je určená povahou týchto práv – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Ústavný súd zo sťažnosti, z jej príloh, vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu (t. j. odkedy sa sťažovateľ prihlásením pohľadávky proti podstate stal účastníkom konkurzu až dosiaľ) zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 4 C 1089/2008:

- 2. november 2006 – pôvodný navrhovateľ podal vtedy Okresnému súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd 1“) návrh proti sťažovateľovi na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 106 288 Sk (3 528,12 €) s príslušenstvom,
- 8. november 2006 – okresný súd 1 vydal platobný rozkaz č. k. 40 Ro 2663/06-9, ktorým sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi istinu, úroky z omeškania, trovy konania a náklady právneho zastúpenia,
- 20. november 2006 – obec L. oznámila adresu trvalého pobytu sťažovateľa (L...); Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky oznámilo, že sťažovateľ nie je v tom čase vo výkone trestu ani vo výkone väzby,
- 12. december 2006 – okresnému súdu 1 bola vrátená zásielka (platobný rozkaz) adresovaná sťažovateľovi na adresu jeho trvalého pobytu s poznámkou „*adresát zásielku neprevzal v odbernej lehote*“,
- 13. december 2006 – okresný súd 1 opätovne doručoval platobný rozkaz sťažovateľovi a zisťoval jeho pobyt v Registri obyvateľov Slovenskej republiky, B. (ďalej len „register obyvateľov“),
- 14. december 2006 – register obyvateľov oznámil, že z údajov, ktoré mu boli predložené, sa osoba nedá jednoznačne určiť (bolo chybné uvedené meno „J. S.“),
- 28. december 2006 – sťažovateľ podal „*Odpor*“, v ktorom sa vyjadril k veci, konanie navrhol prerušiť, zároveň uviedol adresu na doručovanie,

- 3. január 2007 – sťažovateľ prevzal platobný rozkaz a návrh vo veci samej,
- 5. január 2007 – sťažovateľ podal proti platobnému rozkazu z 8. novembra 2006 odpor; okresný súd 1 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor,
- 12. február 2007 – sťažovateľ požiadal o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov,
- 1. marec 2007 – okresný súd 1 požiadal o zapožičanie spisu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 36 Cb 112/2005; zároveň nesprávne vyzval pôvodného navrhovateľa na preukázanie jeho majetkových pomerov,
- 12. marec 2007 – pôvodný navrhovateľ reagoval na výzvu okresného súdu 1 na preukázanie majetkových pomerov – oznámil, že o oslobodenie od súdnych poplatkov nežiadal, zároveň sa vyjadril k veci,
- 16. marec 2007 – Okresný súd Trenčín zapožičal okresnému súdu 1 požadovaný súdny spis sp. zn. 36 Cb 112/05,
- 26. marec 2007 – okresný súd 1 vyzval sťažovateľa na preukázanie jeho majetkových pomerov,
- 4. máj 2007 – sťažovateľ požiadal okresný súd 1 „o poskytnutie pomoci a ochrany, a to vyzvaním“ navrhovateľa, aby „bezodkladne vydal ním neoprávnené zadržované písomnosti/doklady vzťahujúce sa k veci“,
- 11. máj 2007 – okresný súd 1 uznesením č. k. 21 C 38/2007-41, ktoré nadobudlo právoplatnosť 19. jún 2007, nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdneho poplatku,
- 10. júl 2007 – okresný súd 1 nariadil pojednávanie na 25. september 2007,
- 11. júl 2007 – okresný súd 1 sťažovateľovi oznámil, že jeho podanie zo 4. mája 2007, a to „žiadost' o poskytnutie pomoci a ochrany“, nespĺňa náležitosti návrhu na začatie konania ani náležitosti iného návrhu upraveného v Občianskom súdnom poriadku, preto naň neprihliadol,
- 10. august 2007 – sťažovateľ podal návrh na prerušenie konania do právoplatného skončenia disciplinárneho konania vedeného Slovenskou advokátskou komorou proti pôvodnému navrhovateľovi,
- 23. august 2007 – okresný súd 1 pôvodného navrhovateľa a jeho právneho zástupcu vyzval, aby oznámili, či v súdnom konaní „vystupujú v zastúpení účastníkov ako advokáti – fyzické osoby, alebo v zastúpení AK ako právnickej osoby“,

- 5. september 2007 – právny zástupca pôvodného navrhovateľa oznámil, že v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 38/2007 „*vystupujú ako JUDr. K., tak i Mgr. H. ako advokáti – fyzické osoby*“,
- 25. september 2007 – sťažovateľ sa na pojednávaní vyjadril, že na svojom návrhu na prerušenie konania do právoplatného skončenia disciplinárneho konania vedeného proti navrhovateľovi Slovenskou advokátskou komorou, ako aj z dôvodu trestného konania vedeného „*OO PZ B.*“ súvisiaceho s „*fakturáciami navrhovateľa vedené pod č. ČVS: ORP-677/OEK-B5-2007*“, trvá okresný súd 1 uznesením rozhodol, že konanie neprerušuje a pojednávanie odročil na neurčito,
- 26. október 2007 – sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu 1, ktorým nevyhovел návrhu na neprerušenie konania, odvolanie a predložil ďalšie listinné dôkazy,
- 27. november 2007 – okresný súd 1 predložil súdny spis Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „*krajský súd*“) na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu z 25. septembra 2007,
- 29. november 2007 – krajský súd zaslal odvolanie sťažovateľa právnenému zástupcovi pôvodného navrhovateľa na vyjadrenie,
- 10. december 2007 – právny zástupca pôvodného navrhovateľa sa vyjadril k odvolaniu sťažovateľa,
- 31. január 2008 – krajský súd uznesením č. k. 9 Co 482/07-67 uznesenie okresného súdu 1 č. k. 21 C 38/07-54 z 25. septembra 2007, ktorým konanie nebolo prerušené, potvrdil,
- 25. marec 2008 – súdny spis bol krajským súdom vrátený okresnému súdu 1,
- 27. marec 2008 – okresný súd 1 zaslal súdny spis okresnému súdu (Okresnému súdu Pezinok) a bola mu pridelená spisová značka 4 C 1089/2008,
- 4. jún 2008 – okresný súd nariadil pojednávanie na 17. júl 2008,
- 14. júl 2008 – sťažovateľ požiadal o ospravedlnenie jeho neúčasti na pojednávaní nariadenom na 17. júl 2008 zo zdravotných dôvodov (praceneschopnosť a pooperačné rehabilitácie) a žiadal pojednávanie odročiť,
- 17. júl 2008 – na pojednávanie sa sťažovateľ nedostavil, po vyjadrení právneho zástupcu pôvodného navrhovateľa k praceneschopnosti sťažovateľa okresný súd pojednávanie odročil na neurčito s tým, že sťažovateľ bude vyzvaný na oznámenie údajov o ošetrojúcom lekárovi a v závislosti od vyjadrenia ošetrojúceho lekára bude nariadený termín

pojednávania; okresný súd vyzval sťažovateľa na predloženie čitateľnej kópie potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti,

- 31. júl 2008 – sťažovateľ predložil okresnému súdu čitateľnú kópiu potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti a zároveň podal „protinávrh“, ktorým žiadal uložiť pôvodnému navrhovateľovi povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 2 616 579 Sk (86 854,51 €) s príslušenstvom,

- 8. august 2008 – sťažovateľ požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov v súvislosti s podaním protinávruhu,

- 19. november 2008 – okresný súd uznesením č. k. 4 C 1089/08-96 priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov v tomto konaní v celom rozsahu; zároveň okresný súd zaslal právnenému zástupcovi pôvodného navrhovateľa protinávrh sťažovateľa na vyjadrenie; okresný súd nariadil pojednávanie na 29. január 2009,

- 23. december 2008 – právny zástupca pôvodného navrhovateľa sa vyjadril k protinávruhu sťažovateľa,

- 16. január 2009 – sťažovateľ podal telefaxom návrh na vykonanie dôkazov (podanie doplnil 20. januára 2009 predložením originálu),

- 19. január 2009 – okresný súd žiadal o zapožičanie spisu vedeného Prezídium Policajného zboru, Úradom boja proti korupcii, odborom boja proti korupcii S., B., č. SJP-46/OVOZTČ-BB-2003,

- 26. január 2009 – pôvodný navrhovateľ ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní nariadenom na 29. január 2009 z dôvodu jeho pracovnej neschopnosti a zároveň požiadal o odročenie pojednávania,

- 28. január 2009 – pôvodný navrhovateľ a jeho právny zástupca ospravedlnili neúčast' na pojednávaní 29. januára 2009 z dôvodu práceneschopnosti pôvodného navrhovateľa,

- 29. január 2009 – Prezídium Policajného zboru, Úrad boja proti korupcii, odbor boja proti korupcii S., B., predložil okresnému súdu rozhodnutia zo spisu ČVS: PPZ-43/BPK-S-2006,

- 29. január 2009 – na pojednávanie sa pôvodný navrhovateľ ani jeho právny zástupca nedostavil, sťažovateľ sa vyjadril k pracovnej neschopnosti pôvodného navrhovateľa, ktorú žiadal „preverit'“, následne bolo pojednávanie odročené na 16. marec 2009; okresný súd vyzval ošetrojúcu lekárku, aby oznámila, kedy pôvodný navrhovateľ približne

ukončí práceneschopnosť, príp. či je spôsobilý počas práceneschopnosti zúčastňovať sa na pojednávaní,

- 30. január 2009 – sťažovateľ navrhol vykonanie dôkazu,

- 8. február 2009 – ošetrojúca lekárka pôvodného navrhovateľa oznámila, že tento je dlhodobo práceneschopný a o dĺžke jeho práceneschopnosti rozhodujú špecialisti, preto sa k nej nevedela vyjadriť,

- 16. február 2009 – okresný súd vyzval ošetrojúcu lekárku pôvodného navrhovateľa, aby oznámila okruh špecialistov, ktorí rozhodujú o dĺžke jeho práceneschopnosti; právna zástupkyňa sťažovateľa predložila okresnému súdu plnú moc na zastupovanie sťažovateľa v tomto konaní,

- 26. február 2009 – ošetrojúca lekárka pôvodného navrhovateľa reagovala na výzvu okresného súdu oznámením, že požiadala o stanovisko komorového právnicka a právne oddelenie Úradu na ochranu osobných údajov, pretože nemá istotu, či odpoveďou na formulovanú otázku neporuší ochranu osobných údajov a lekárske tajomstvo,

- 3. marec 2009 – pôvodný navrhovateľ podal sťažnosť na postup pracovníčky okresného súdu, ktorá zisťovala u jeho ošetrojúcej lekárky podrobnosti o jeho zdravotnom stave,

- 16. marec 2009 – na pojednávanie sa dostavili účastníci konania bez právnych zástupcov, po vyjadreniach účastníkov konania bolo pojednávanie odročené na 21. máj 2009 s tým, že okresný súd bude zisťovať stav v prebiehajúcich trestných konaniach; okresný súd požiadal Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v B. o oznámenie, v akom štádiu sa nachádza znalecké dokazovanie vo veci vedenej pod ČVS: KRP-77/OEK-BA-2007-Pt vo vzťahu k listine „Zmluva o pôžičke“ zo 14. decembra 2005; okresný súd zároveň žiadal okresný súd 1 o zapožičanie súdneho spisu sp. zn. 1 T 56/2003,

- 18. marec 2009 – pôvodný navrhovateľ predložil listinné doklady,

- 20. marec 2009 – sťažovateľ predložil listinné doklady,

- 30. marec 2009 – pôvodný navrhovateľ navrhol zmenu účastníka v konaní na strane navrhovateľa z dôvodu postúpenia pohľadávky (ktorá je predmetom sporu) spoločnosti E., s. r. o., Česká republika,

- 6. apríl 2009 – okresný súd uznesením č. k. 4 C 1089/08-218 pripustil, aby do konania na miesto doterajšieho navrhovateľa vstúpil nový navrhovateľ, a to už uvedená spoločnosť E., s. r. o., Česká republika,

- 29. apríl 2009 – okresný súd oznámil účastníkom konania odročenie pojednávania nariadeného na 21. máj 2009 z dôvodu povinného školenia sudcov, nový termín pojednávania bol nariadený na 8. jún 2009,
- 5. jún 2009 – pôvodný navrhovateľ ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní nariadenom na 8. jún 2009 z dôvodu kolízie pojednávania na Okresnom súde Bardejov sp. zn. 2 Cb 80/2007 a zároveň požiadal o odročenie pojednávania,
- 8. jún 2009 – na pojednávanie sa dostavil iba sťažovateľ a jeho právna zástupkyňa, pojednávanie bolo odročené na 28. september 2009 z dôvodu neprítomnosti pôvodného navrhovateľa a jeho právneho zástupcu,
- 12. jún 2009 – Krajské riaditeľstvo Policajného zboru, Úrad justičnej a kriminálnej polície, B., oznámilo, že znalecký posudok, o ktorý sa okresný súd zaujímal, nie je ešte vyhotovený,
- 15. jún 2009 – sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu č. k. 4 C 1089/08-218 zo 6. apríla 2009, ktorým pripustil vstup navrhovateľky do konania namiesto pôvodného navrhovateľa odvolanie,
- 6. júl 2009 – okresný súd zaslal právnemu zástupcovi pôvodného navrhovateľa (a navrhovateľky) odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu zo 6. apríla 2009 na vyjadrenie,
- 13. júl 2009 – okresný súd predložil krajskému súdu súdny spis na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa,
- 24. september 2009 – okresný súd zrušil pojednávanie nariadené na 28. september 2009 z dôvodu, že súdny spis sa nachádza na krajskom súde,
- 28. september 2009 – okresný súd nariadil pojednávanie na 18. január 2010,
- 14. január 2010 – sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní nariadenom na 18. január 2010 z dôvodu kolízie termínu s pojednávaním vo veci sp. zn. 13 C 1/2006 vedenej Okresným súdom Trnava, zároveň požiadal o odročenie pojednávania,
- 18. január 2010 – pojednávanie bolo odročené na neurčito, spis sa stále nachádzal na krajskom súde,
- 26. február 2010 – krajský súd uznesením č. k. 8 Co 235/2009-243 odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu č. k. 4 C 1089/08-218 zo 6. apríla 2009 odmietol,
- 22. marec 2010 – súdny spis bol krajským súdom vrátený okresnému súdu,

- 24. marec 2010 – okresný súd zasielal uznesenie krajského súdu z 26. februára 2010 právnym zástupcom účastníkov konania,
- 19. január 2011 – okresný súd opätovne žiadal Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v B. o informáciu, v akom štádiu je znalecké dokazovanie vedené vo veci ČVS: KRP-77/OEK-BA-2007-Pt vo vzťahu k listine „Zmluva o pôžičke“ zo 14. decembra 2005,
- 7. marec 2011 – Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v B. oznámilo, že vo veci boli vypracované už dva znalecké posudky a tretí sa práve realizuje, avšak vzhľadom na nejasnosť požiadavky okresného súdu nebolo možné žiadosti vyhovieť (z textu žiadosti nevyplýva, aký posudok okresný súd žiada, resp. čoho by sa mal týkať),
- 18. august 2011 – okresný súd žiadal Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v B. o oznámenie, v akom štádiu je znalecké dokazovanie vo veci vedenej pod ČVS: KRP-77/OEK-BA-2007-Pt týkajúce sa grafologického skúmania podpisu JUDr. M. K. na „Zmluve o pôžičke“ zo 14. decembra 2005,
- 2. september 2011 – Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v B. zaslalo okresnému súdu požadovaný znalecký posudok (oznámilo tiež, že vyšetrovanie je právoplatne zastavené),
- 2. február 2012 – okresný súd nariadil pojednávanie na 15. máj 2012,
- 15. máj 2012 – právna zástupkyňa sťažovateľa ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní nariadenom na tento deň z dôvodu kolízie termínu s pojednávaním na Krajskom súde v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 20 NcCb 4/2007, odročiť pojednávanie nenavrhol; pojednávanie sa uskutočnilo v neprítomnosti právnej zástupkyne sťažovateľa; vzájomný návrh sťažovateľa na zaplatenie sumy 2 616 579 Sk (86 854,51 €) okresný súd uznesením vylúčil na samostatné konanie, po vyjadreniach účastníkov konania a právneho zástupcu navrhovateľky okresný súd návrh na doplnenie dokazovania zamietol, dokazovanie vyhlásil za skončené a vyhlásil rozsudok, ktorým uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť navrhovateľke sumu 3 527,18 € s príslušenstvom, vo zvyšku návrh zamietol, taktiež bola sťažovateľovi uložená povinnosť zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania,
- 11. júl 2012 – okresný súd doručoval rozsudok z 15. mája 2012 právnym zástupcom účastníkov konania,
- 31. júl 2012 (elektronicky) a 1. augusta 2012 (predložením originálu) – sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu č. k. 4 C 1089/2008-304 z 15. mája 2012 odvolanie; napadol

aj uznesenie okresného súdu č. k. 4 C 1089/2008-302 z 15. mája 2012 o vylúčení vzájomného návrhu sťažovateľa na samostatné konanie, proti ktorému odvolanie nebolo prípustné,

- 1. august 2012 (elektronicky aj osobne predloženým originálom) – sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu č. k. 4 C 1089/2008-304 z 15. mája 2012 (nie identické ako odvolanie podané 31. júla 2012) odvolanie,

- 2. august 2012 (elektronicky) a 6. august 2012 (doplnené predložením originálu) – právna zástupkyňa sťažovateľa podala proti uzneseniu o vylúčení vzájomného návrhu sťažovateľa na samostatné konanie odvolanie,

- 8. august 2012 – okresný súd zaslal odvolanie sťažovateľa právnemu zástupcovi navrhovateľky na vyjadrenie,

- 9. august 2012 – okresný súd uložil sťažovateľovi zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie v sume 211,50 €,

- 15. august 2012 (elektronicky) a 20. augusta 2012 (doplnené predložením originálu) – sťažovateľ upozornil okresný súd na uznesenie okresného súdu č. k. 4 C 1089/08-96 z 19. novembra 2008, ktorým bol oslobodený od súdnych poplatkov, a žiadal, aby krajský súd zrušil uznesenie okresného súdu z 9. augusta 2012, ktorým mu bola uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie,

- 20. august 2012 – právny zástupca navrhovateľky sa vyjadril k odvolaniu sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu z 15. mája 2012,

- 3. september 2012 – právna zástupkyňa sťažovateľa sa vyjadrila k výzve okresného súdu na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie,

- 13. september 2012 – okresný súd predložil súdny spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu z 15. mája 2012.

Podľa zistenia ústavného súdu krajský súd dosiaľ o odvolaní sťažovateľa nerozhodol.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním vecí na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1089/2008, najmä však o vzájomnom návrhu sťažovateľa doručenom okresnému súdu 31. júla 2008, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd zistil, že o vzájomnom návrhu sťažovateľa doručenom okresnému súdu 31. júla 2008, ktorý okresný súd uznesením č. k. 4 C 1089/2008-302 z 15. mája 2012 vylúčil na samostatné konanie, sa dosiaľ nevedie samostatné konanie, t. j. stále je vzájomný návrh obsiahnutý v rámci veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 4 C 1089/2008.

Ústavný súd už konštatoval (napr. I. ÚS 70/98, III. ÚS 199/02), že ústava nevyníma z povinnosti všeobecných súdov konať bez zbytočných prietáhov žiadne konanie, v ktorom sa poskytuje súdna ochrana právam fyzických osôb alebo právnických osôb.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o právnu a skutkovú zložitosť veci, zo sťažnosti sťažovateľa, ako aj z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že predmetom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 4 C 1089/2008 je návrh pôvodného navrhovateľa (neskôr navrhovateľky) na zaplatenie sumy 106 288 Sk (3 528,12 €) s príslušenstvom ako dlžnej čiastky za poskytnuté právne služby a vzájomný návrh sťažovateľa na zaplatenie sumy 2 616 579 Sk (86 854,51 €) s príslušenstvom z titulu náhrady škody spôsobenej sťažovateľovi pôvodným navrhovateľom. Po právnej, ale ani po faktickej stránke vec nie je zložitá. Ide o bežnú rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov. Ako povaha veci, tak aj samotný predmet teda nesignalizujú takú zložitosť veci, ktorá by mohla závažným spôsobom ovplyvňovať dobu trvania súdneho konania. V konečnom dôsledku ani predseda okresného súdu a ani zákonná sudkyňa nepoukazovali na skutočnosť, že by predmetná vec vykazovala znaky zložitosti.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, zvlášť po podaní vzájomného návrhu 31. júla 2008, ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti alebo okolnosti na strane sťažovateľa, ktoré by mu bolo možné pričítať na jeho ťarchu pre riadny procesný postup v konaní. Neprítomnosť na pojednávaní 17. júla 2008 ospravedlnil práceneschopnosťou, ktorú riadne vydokladoval.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj postupom okresného súdu a v tejto súvislosti z prehľadu procesných úkonov okresného súdu zistil, že okresný súd v posudzovanom konaní nevykonal relevantnú procesnú činnosť v obdobiach od 24. marca 2010 do 19. januára 2011, t. j. takmer desať mesiacov, od 7. marca 2011 do 18. augusta 2011, t. j. viac ako päť mesiacov, a od 2. septembra 2011 do 2. februára 2012, t. j. päť mesiacov. Celkovo bol teda okresný súd v preskúmvanej veci nečinný 20 mesiacov. Za túto dobu teda nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ v preskúmvanej veci počas súdneho konania nachádzal. Uvedenej nečinnosti sa teda okresný súd dopustil v čase, keď už bol vzájomný návrh sťažovateľa podaný (po 31. júli 2008).

Činnosť okresného súdu sa vyznačovala aj jeho nesústredenosťou, keď potom, ako bol sťažovateľ už od platenia súdnych poplatkov v tejto veci oslobodený (unesením č. k. 4 C 1089/08-96 z 19. novembra 2008), ho 9. augusta 2012 vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie.

Obranné tvrdenie okresného súdu, že „*Podľa názoru zákonnej sudkyne mohol byť vzájomný návrh vylúčený na samostatné konanie až dňa 15. 05. 2012*“, ústavný súd neakceptoval. O návrhu na zmenu účastníka konania na strane navrhovateľa doručenom okresnému súdu 30. marca 2009 bolo rozhodnuté uznesením č. k. 4 C 1089/08-218 zo 6. apríla 2009 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 8 Co 235/2009-243 z 26. februára 2010. Po skončení odvolacieho konania v tejto záležitosti mal okresný súd k dispozícii súdny spis už 22. marca 2010. Druhostupňové rozhodnutie zasielal účastníkom konania (resp. ich právnym zástupcom) 24. marca 2010. K významným priedňhom v konaní došlo práve po tomto dátume. Z prehľadu procesných úkonov pritom ústavný súd nezistil

žiaden relevantný dôvod, prečo by okresný súd o vzájomnom návrhu mohol rozhodovať až 15. mája 2012, ako to uviedol vo svojom vyjadrení. Ústavný súd neprotirečí tvrdeniu zákonnej sudkyne, že okresný súd „o vylúčení vzájomného návrhu mohol rozhodnúť až po právoplatnosti uznesenia o pripustení zmeny navrhovateľa, nakoľko dovtedy nebol dôvod na vylúčenie vzájomného návrhu“, nemožno však súhlasiť, že sa tak mohlo stať až 15. mája 2012, t. j. viac ako dva roky po rozhodnutí o zmene účastníka na strane navrhovateľa.

Podstatným však je, že o merite vzájomného návrhu sťažovateľa doručeného okresnému súdu 31. júla 2008 nebolo v podstate dosiaľ konané a rozhodnuté.

Pre úplnosť ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že dobu, resp. obdobia, počas ktorých sa spis nachádzal na druhostupňovom (krajskom) súde, nemožno pripočítať na ťarchu okresného súdu, ktorý v tomto čase objektívne nemohol ovplyvniť priebeh ani plynulosť skúmaného konania.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1089/2008, a to aj v súvislosti s konaním o vzájomnom návrhu sťažovateľa doručenom okresnému súdu 31. júla 2008, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na výrok v bode 1 výrokovej časti tohto rozhodnutia a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietahov, a to najmä v súvislosti s konaním o vzájomnom návrhu sťažovateľa doručenom okresnému súdu 31. júla 2008, o ktorom (v jeho merite) nebolo dosiaľ rozhodnuté.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 4 000 €, ktoré odôvodnil pocitom neistoty, morálnej ujmy, významom veci a zjavným marením vymožitelnosti práva okresným súdom.

Fakultatívna právomoc ústavného súdu priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v žiadnom rozsahu a nijakým spôsobom nemodifikuje ani nerozširuje účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje v konaní o namietanom porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. V súvislosti s uvedeným považuje ústavný súd za dôležité zdôrazniť, že jeho právomoc priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy sťažovateľovi, ktorého sťažnosti vyhovie v merite veci, nie je samostatným nárokom sťažovateľa na akési odškodnenie za prípadné prietahy v konaní príslušného štátneho orgánu, ale má len akcesorickú povahu. Satisfakčný potenciál rozhodnutia ústavného súdu teda nie je autonómnym prvkom ním poskytovanej ochrany ani akýmsi paralelným dôvodom na domáhanie sa tejto ochrany. Takýmto dôvodom je len a výlučne potreba chrániť konkrétne základné právo sťažovateľa a prostredníctvom tohto práva aj princíp právnej istoty (I. ÚS 235/03).

Vzhľadom na okolnosti danej veci zakladajúce namietané porušenie základného práva (predmet súdneho konania, doterajšiu dĺžku súdneho konania, dobu prietahov okresného súdu v napadnutom konaní) je podľa názoru ústavného súdu pre sťažovateľa dostatočnou satisfakciou vyslovenie porušenia jeho práva a príkaz okresnému súdu konať v jeho právnej veci bez zbytočných prietahov, a preto sťažovateľovi finančné zadosťučinenie nepriznal.

6. Sťažovateľ si uplatnil nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v celkovej sume 489,07 € vrátane 20 % DPH, avšak bez toho, aby jeho právna zástupkyňa predložila osvedčenie platcu DPH.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2012 je 127,17 € a hodnota režijného paušálu je 7,63 € a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2013 je 130,17 € a hodnota režijného paušálu je 7,81 €.

S poukazom na výsledok konania sťažovateľovi vznikol nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2012 (prevzatie a príprava zastúpenia z 30. augusta 2012 a podanie sťažnosti z 31. augusta 2012) a za jeden úkon uskutočnený v roku 2013 (stanovisko z 24. júna 2013 k vyjadreniu okresného súdu) v celkovej sume 407,58 € bez DPH.

Vzhľadom na skutočnosť, že právna zástupkyňa sťažovateľa nepredložila osvedčenie platcu DPH, ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 407,58 €, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júla 2013